

Näring från bebyggelse

Trots att de flesta är medvetna om problemen med övergödningen av skärgården har många svårt att se sin egen roll på det lokala planet. Man hänvisar gärna t.ex. jordbruket och bristfällig avloppsrening i grannländer, vilket visserligen bidrar stort till Östersjöns allmänna övergödning. Vid den egna stranden eller på sin båtfärd kan man ändå göra mycket för att minska näringstillförseln.

Vid stranden är det särskilt viktigt att avloppsreningen är i skick. I generationer har man t.ex. tvättat sig, diskat och tvättat mattor och båtar direkt i havet, men förut låg stugorna glest. Nu är skärgården så tätt bebyggd att den sammanlagda inverkan av många små näringstillskott blir mycket stor. Stugorna har också blivit allt bekvämare, det är vanligt med rinnande vatten och t.o.m. dusch, diskmaskin och tvättmaskin. Vattenförbrukningen och därmed också mängden avloppsvatten har ökat enormt och även om avloppsreningen följer alla krav innehåller det renade vattnet fortfarande näringsämnen. Miljömärkta rengöringsmedel innehåller mindre skadliga ämnen och är att föredra, men det att ett tvättmedel är miljömärkt, 100 % biologiskt nedbrytbart, ekologiskt eller en ren naturprodukt som t.ex. tallsåpa, betyder inte att det inte skulle innehålla näring. Användningen av rengöringsmedel borde minimeras.

Den idag mycket livliga [båttrafiken](#) bidrar också till en ökad näringsmängd i vattnet. Båtarna man tar sig ut till stugorna eller på utfärd med är ofta överdimensionerade. De kraftiga vattenrörelser propellern och båtens framfart ger upphov till är särskilt skadliga på grunda mjukbottnar. Den näring som finns lagrad i sedimentet virvlar upp i vattenmassan och göder näringsgynnade arter som kan bilda massförekomster. Genom att sakta farten kan man minska uppgrumlingen av sediment.

Också [muddring](#) frigör i sedimentet lagrade näringsämnen. Om muddringen förändrar vattenströmningarna kan effekten bli en kontinuerlig uppgrumling av bottenmaterial. Man bör noga överväga om det verkligen är nödvändigt att muddra den egna stranden eller en båtrutt eller om man kan hitta en annan lösning som t.ex. att bygga en längre brygga eller acceptera att en gammal båtrutt växer igen.

Ett sätt att ta tillvara det havet ger och samtidigt ta ut näring ur havet är att fiska, och då tillreda hela fångsten. Det finns inget sådant som skräpfisk. Har man problem med lösliggande [trådalgs](#)mattor vid sin strand kan ett annat sätt att ta ut näring ur havet vara att kratta upp algerna och föra dem så högt upp på land att de inte läcker ut näring tillbaka till havet. Man kan t.ex. använda dem som gödande täckodlingsmaterial i sina odlingar.

Det kan man också göra med ilandfluten vass och med vass som man beskär med lie. Många stränder som tidigare varit öppna har vuxit igen av vass p.g.a. övergödningen och upphörandet av strandbete. Både på land och i vattnet konkurrerar vassen effektivt ut andra arter. Genom att avlägsna vassen på tidigare öppna stränder ökar artrikedomen och stränderna blir mer varierande. Om vassen i vattnet under några år beskärs så att den hela tiden hålls under vattenytan försvinner de täta bestånden och därefter är det lättare att hålla efter enstaka strån som försöker återetablera bestånden. Vassen är viktig för bl.a. fisk och sjöfågel. I naturtyper där vassen naturligt är en del av miljön, som i [flador](#) och gloflador, bör man vara försiktig med beskärande av vass. Särskilt i mynningarna kan beskärande av vass rubba hela balansen i miljön. Om genomströmningen ökar virvlar vattenrörelserna ständigt upp det under långa tider ansamlade lösa näringsrika bottenmaterialet i vattenmassan. Det här leder till övergödning och konstant grumlighet.